

Міністерство освіти та науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

Кафедра філософії

ЕПІСТЕМОЛОГІЯ

РОБОЧА програма

З дисципліни Епістемологія

Напрямок підготовки 03.01 - філософія

Всього 108 годин

Лекції 22 годин

Лабораторні заняття 20 годин

Індивідуальні заняття 18 годин

активність, яка обумовлює найефективніші способи адаптації людини у навколишньому світі. Безперечно, важливу роль у даному відношенні відіграють і різноманітні соціально-економічні чинники. Загальновідомо й те, що люди набувають знань без допомоги гносеологічних досліджень. Однак, коли виникають граничні ситуації, коли необхідно співвідносити принципово різні методи пізнання (наприклад, науковий та релігійний) вони переглядають умови та передумови можливості пізнання. Більше того, чим більше людина пізнає, тим більш різноманітним стає її досвід, збільшується потреба в тому, щоб пізнання поверталось до самого себе, відповідаючи на питання звідки воно й куди веде?

Слід зазначити, що в ХХ ст. актуальність теоретико-пізнавальних досліджень різко зросла, що обумовлено кризою техногенної цивілізації. Суттєво, що проблемами пізнання займається не лише філософія, а й такі галузі сучасної науки як фізіологія, психологія, кібернетика, логіка, фізіологія тощо. Основою цих наук (природничих та соціальних) виступає пізнання речей і явищ природи та суспільства, або ж дослідження окремих сторін процесу пізнання, у той час як у філософському, епістемологічному дослідженні відбувається переорієнтація пізнавального процесу на більш загальні й універсальні проблеми, такі як: що таке пізнання? як воно можливе? які його глибинні засади? Аналіз цієї проблеми з необхідністю призводить до формулювання конкретних питань, які традиційно вважаються епістемологічними: як співвідноситься знання та його результат – знання з об'єктивною реальністю? що таке суб'єкт і об'єкт пізнання? які витoki або джерела знання? як у пізнанні співвідносяться чуттєвий і раціональний моменти?

Важливо підкреслити, що філософія, відповідаючи на ці питання враховує весь пізнавальний досвід людини, внаслідок чого предметне поле епістемології історично змінюється й збагачується, охоплюючи сьогодні різноманітні явища мегасвіту й макросвіту, а саме ціннісно-смыслову специфіку феноменів культури та історії, системи самоорганізації й віртуальні процеси, людську суб'єктивність і духовність.

Ураховуючи актуальність та перспективність даного наукового напрямку та його принципове значення в структурі філософських дисциплін, а отже й підготовці майбутнього фахівця, курс „епістемологія” включено до навчального плану для підготовки студентів філософських спеціальностей Інституту історії та філософії педагогічної освіти Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова з 2006 навчального року.

В основу курсу покладено системно-структурний підхід та принцип історизму, що, у свою чергу дозволяє комплексно розглянути як теоретико-методологічні основи епістемології так і показати їх темпоральне становлення та розвиток.

Мета курсу – сформувати в майбутніх фахівців у галузі філософії чітке уявлення про особливості розвитку та характер сучасних епістемологічних підходів.

Програмою курсу передбачено проведення лекцій, практичних занять, консультацій зі студентами, контроль самостійної роботи студентів. Формою підсумкового контролю знань є контрольні питання для тестування, модульні контрольні роботи та залік.

Структурно курс складається із трьох модулів.

Перший із них передбачає розкриття основ теоретико-методологічної та методичної бази епістемології, а також розкриття таких проблем як пізнання, знання, істина, критерії знання тощо.

Другий змістовний модуль курсу присвячено вивченню процесу зародження та становлення класичної парадигми в епістемології, аналізу ключових моментів даного процесу, а також причини його занепаду.

Основний зміст третього модуля присвячений висвітленню світоглядних основ некласичної парадигми в епістемології, а також дослідженню специфіки сучасних філософських підходів до проблеми пізнання та умов його можливості.

Вивчення курсу передбачає формування в студентів знань:

- об'єкта, предмета, методів та наукових завдань епістемології;

- теоретико-методичних засад дослідження епістемологічних проблем;

- рівнів та форм пізнання;

- критеріїв істинності знання;

- основних етапів формування епістемології як філософської дисципліни;

- місце епістемології в системі інших філософських природничих та соціальних наук;

- світоглядні передумови становлення класичної епістемологічної парадигми;

- світоглядні передумови становлення та особливості сучасних епістемологічних концепцій;

□

п /п

Назви теоретичних блоків

Кількість годин

Всього

Аудиторна робота

Самостійна робота

Всього аудиторних

Лекції

Лабораторні заняття

Індивідуальна робота

Підготовка до ауд. занять

Підготовка до ауд. занять модулів

I

II

III

VI

V

VI

VII

VII I

ІХ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ

ОСНОВИ ЕПІСТЕМОЛОГІЇ

34

14

8

4

6

8

8

1.

Епістемологія як філософська дисципліна

8

4

2

1

1

2

2

2.

Пізнання як філософська проблема

8

4

2

1

1

2

2

3.

Структура пізнавального процесу. Рівні і форми пізнання

9

5

2

1

2

2

2

4.

Проблема істини у пізнанні

9

5

2

1

2

2

2

МОДУЛЬ 2.

ФОРМУВАННЯ КЛАСИЧНОЇ ПАРАДИГМИ В ЕПІСТЕМОЛО

40

14

8

10

6

8

8

1.

Світоглядні передумови формування класичних епістемологічних концепцій Нового часу

12

8

2

4

2

2

2

2.

Основи класичних епістемологічних концепцій Нового часу. Формування емпіризму та раціоналізму

18

8

4

4

2

4

4

3.

Основи трансценденталіської теорії пізнання. І.Кант

10

6

2

2

2

2

2

МОДУЛЬ

3

.

34

12

6

6

6

8

8

1.

Світоглядні передумови формування неklasичної парадигми у епістемології

10

6

2

2

2

2

2

2.

Формування неопозитивізму

12

6

2

2

2

3

3

3.

Основи постпозитивізму

12

6

2

2

2

3

3

УСЬОГО

108

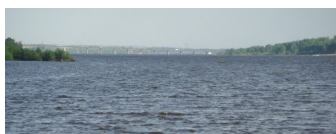
60

22

20

18

48

III Зміст дисципліни

□

п / п

3.1.

Назва розділів, тем та їх зміст

Кількість

годин

Всього

у тому

числі

□ лекцій

1.

МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ

ЕПІСТЕМОЛОГІЇ

1.

2.

3.

4.

34

2.		
----	--	--

МОДУЛЬ 2

ФОРМУВАННЯ КЛАСИЧНОЇ ПАРАДИГМИ В ЕПІСТЕМОЛОГІЇ

1.

Антична епістемологія:

-

-

Епістемологічні ідеї представників західноєвропейського середньовічного світогляду:

-

-

-

-

Епістемологічні ідеї епохи відродження (Р.Бекон, М.Кузанський, М.Коперник, Леонардо да Вінч

--

2.

-

-

-

-

-

3.

Основи трансценденталіської

--

40

--

8

3.		
----	--	--

МОДУЛЬ 3

ФОРМУВАННЯ НЕКЛАСИЧНОЇ ПАРАДИГМИ ЕПІСТЕМОЛОГІЇ. ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ КОНЦЕПТИ

1.	
----	--

2.	
----	--

3.	
----	--

--

Назва теми

--

Кількість годин

1.		
----	--	--

Пізнавальна проблематика як органічна складова філософських досліджень. Сутність мислення

2

2.		
----	--	--

Особливості наукового пізнання. Поняття методу наукового пізнання. Основні методи в науці. П

2

3.		
----	--	--

Проблема пізнання у філософській концепції Платона. Основи „пропозиційної” парадигми Аристотеля.

2

4.

--	--	--

Співвідношення віри та знання у філософсько-теологічних поглядах Августина Блаженного. Критика схоластики.

2

5.

--	--	--

Нове бачення пізнання в епоху Нового часу. Основи емпіризму Ф.Бекона.

2

6.

--	--	--

Особливості методологічного сумніву та раціонально-дедуктивного методу в гносеологічній концепції Р.Декарта.

2

7.

Основи трансценденталіської теорії пізнання І.Канта.

2

8.

Світоглядні передумови формування некласичної парадигми в епістемології. Зародження пози

2

9.

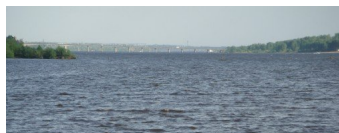
Аналіз мови та структура наукового знання в логічному атомізмі (Б.Рассел, Л.Вітгінштейн). Осно

2

10.

Еволюційний підхід до аналізу проблеми розвитку науки К.Поппера. Структура наукових рево

2

□ □ □

